

Søren Pinds tale ved Videnskabernes Selskabs 275-årsjubilæum

Taler

Søren Pind
Uddannelses- og
forskningsminister

Dato

13. november 2017

Sted

Riddersalen, Christiansborg

275 års dansk videnskab

Deres Majestæt

Hæderværdige medlemmer af Videnskabernes Selskab

Venner af videnskaben

Riddersalen

Det er en fornøjelse at være til bal på slottet. I givende selskab og kongelige omgivelser:

Væggene beretter vort lands farverige historie fra Harald Blåtand til H. M. Dronning Margrethe 2.

Og se op – der hænger lovgivende, dømmende og udøvende magter og skuer ned på os med strengt blik i al deres vælde. En påmindelse om vores plads i kald og stand.

Riddersalen er et sted, hvor man kan drømme sig tilbage til svundne tider.

Tidsrejse 275 år tilbage

Tænk om man kunne drage på en tidsrejse 275 år tilbage. Til tiden selskabet blev grundlagt.

Slottet her er funklende nyt – Christian VI har lige fået opført det første Christiansborg. Elektriciteten er ikke opfundet endnu, så der er nok lidt

mørkere og koldere. Og enkelte her er meget unge ...

Der er heller ikke så mange af jer. For skønt den europæiske oplysningstid raser, gør den det ikke i Danmark. Her er ikke mange lærde.

Der er behov for mere viden – både på ekspertniveau, men også i den almene befolkning.

Christian VI ønsker at gribe ind. Man kan lige forestille sig samtalen mellem ham og hans embedsmænd:

”Hvad siger De? Har Frankrig mere end én professor? Et helt akademi ligefrem? Und die kanaljen in Schweden auch?! So ein Ding müssen wir auch haben!”

”Jaaa ... det lyder dejligt Eders hæderværdige høje majestæt ... Men-men hvordan?”

Og ja, hvad var svaret på krisen? Som alle regeringer før og siden valgte han løsningen: ”Vi nedsætter en kommission!”

Det har været inspirationen siden ...

Med de 275 år er Videnskabernes Selskab nok den kommission, der trods alt har kørt længst tid her i landet.

Videnskabernes Selskabs betydning

Hvis Christian VI kunne rejse 275 år frem i tiden – og altså være med os her i aften – så tror jeg, han ville sige ...

Ja, han ville for det første nok sige: ”Warum sitzt diese schöne Frau auf mein Platz ...?”

Men jeg tror også, han ville være imponeret over, hvor dådfuld selskabets skæbne blev.

Selskabet har spillet en nøglerolle i udviklingen af dansk videnskab.

Danmark kan i dag bryste sig af, at nogle af verdensforskningens største gennembrud er danske:

H. C. Ørsted og elektromagnetismen. Niels Bohr og atomernes opbygning. Inge Lehmann og Jordens indre kerne. Kierkegaard og forståelsen af den menneskelige opgave.

Tilmed ligger Danmarks største bedrifter stadig foran os. Dansk forskning er i dag visse steder verdensførende.

Tak for det gode samarbejde

Jeg vil gerne benytte lejligheden her i aften til at takke for det gode samarbejde, jeg oplever med selskabet.

Senest i forbindelse med forberedelsen af den forsknings- og innovationspolitiske strategi.

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab var med til at gøre ministeriet opmærksomt på, at vi har en udfordring i forhold til de yngre forskertalenter.

Næste generations topforskere har svært ved at få støtte til deres forskning. Og så er det jo svært at blive bedre.

Videnskabernes Selskab har tilpasset sig tiderne

Det Unge Akademi gjorde opmærksom på problematikken.

Og det bringer mig til noget andet, jeg gerne vil rose selskabet for: Det er en organisation med mange år på bagen – men det har formået at tilpasse sig tidernes skiften.

Det er blevet meget ungdommeligt i det. Især over de seneste år.

Det Unge Akademi er opstået. Efter kun 250 år. Sådan er det med grundforskning – det er lange processer.

Hvem ved – i år 2242, når selskabet fylder 500, har man måske ligefrem også

fået en studenterafdeling ... Med en gennemsnitsalder sidst i 30'erne ...

Selskabet er så meget med på noderne, at man i dag endda kan komme til forelæsninger som "Hvad kan vi lære af tv-serien SKAM", og få styr på sit ungdomsnorske med udtryk som "dritkul" og "russebus".

Og der er selvsagt en facebookbegivenhed for det.

I skal højne folkedannelsen

Selskabet er nemlig heller ikke længere en lukket klub. Man har åbnet dørene for offentligheden.

Her har det selvfølgelig også hjulpet, at hoveriet er blevet afskaffet i mellemtiden, så folk rent faktisk har tid til at komme til selskabets arrangementer ...

Og det er godt. For Christian VI's eneste formål med selskabet var jo ikke, at det skulle skabe en videnskabelig kultur i Danmark. Opgaven var også at højne folkedannelsen.

For viden i alle samfundslag er en essentiel del af et velfungerende samfund. Og det er kun blevet mere betydningsfuldt, efter vi har fået demokrati.

Ellers bliver befolkningen alt for lette ofre for fake news og demagoger.

Pas på den marxistiske bacille

Videnskabsfolk har en særlig mulighed: De kan vende op og ned på menneskets verdensbillede. Som Galileo gjorde det. Som CERN-folkene har gjort det.

Men for at kunne gøre det, kræver det tillid. Tillid til viden og videnskab – ikke ideologi og politisering.

Det er ikke kun på den anden side af Atlanten, de såkaldte falske nyheder spreder sig til den offentlige debat.

Nogle her vil kunne erindre, hvordan den marxistiske bacille hærgede på

universiteterne i 70'erne. Hvordan ideologien tog kvælertag med videnskaben.

Jeg havde selv en gymnasielærer i biologi, der hårdnakket påstod, at der ingen forurening fandtes i Sovjetunionen. Da Tjernobyl-eksplosionen fandt sted. Han stod ved siden af Jehovas Vidner på torvet i Rønne og solgte "Land & Folk" ...

Det er helt afgørende for videnskabens gennemslagskraft, at vi som fællesskab hæger om videnskaben. Bevarer ydmygheden over for påstande om sandheden. Og skelner mellem holdning og kolde fakta.

Det bør det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab holde i hævd. For som land har vi brug for selskabet til at fremme viden. Og videnskab.

Så vi hele tiden får en bedre forståelse af verden og de muligheder, den tilbyder os, hvis vi tør gribe ud.

Jeg vil gerne bede alle rejse sig, så vi sammen kan udråbe et trefoldigt leve for selskabet – og for Danmark:

Hurra! Hurra! Hurra!

Kilde

www.ufm.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Festtale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/soeren-pinds-tale-ved-videnskabernes-selskabs-275-aars-jubilaeum>